

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

SPOR ALANI
SATRANÇ 1. SEVİYE ORTA DÜZEY
KURS PROGRAMI

Ankara, 2022

İÇİNDEKİLER

PROGRAMIN ADI

PROGRAMIN DAYANAĞI

PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ

PROGRAMIN AMAÇLARI

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

PROGRAMIN KREDİSİ

PROGRAMIN SÜRESİ VE İÇERİĞİ

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ VE GEREÇLERİ

BELGELENDİRME

PROGRAMIN ADI

Satranç 1. Seviye Orta Düzey

PROGRAMIN DAYANAĞI

1. 10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası:1).
2. 11.04.2018 tarihli ve 30388 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği.
3. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 20.04.2016 tarihli ve 19 sayılı kararı ile kabul edilen Yaygın Eğitim Kurumları Çerçeve Kurs Programı.
4. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 04.03.2019 tarih ve 5 sayılı kararı ile kabul edilen Satranç (Okul Öncesi, İlkokul, Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu) Dersi Öğretim Programı.

PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI

1. 5 yaşını tamamlamış olmak.
2. 18 yaşından küçük kursiyerler için veli izin belgesi.
3. Satranç 1. Seviye Başlangıç Düzeyi Kurs Programını tamamlamış olmak.

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ

Kurs programının uygulanmasında eğitimciler aşağıdaki öncelik sırasına göre görevlendirilirler;

1. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelgeye" göre herhangi bir alan öğretmeni olarak atanarlardan lisans veya lisansüstü eğitimi sırasında Satranç dersi aldığını belgelendirenler,
2. Bakanlıkça açılan Satranç kursu belgesine sahip olan öğretmenler,
3. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelgeye" göre herhangi bir alana kaynak teşkil eden yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyesi, öğretim görevlilerinden Satranç dersi verdiğini belgelendirenler,

4. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan “Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelge ile herhangi bir öğretmenlik atama alanına kaynak teşkil eden yükseköğretim programları/fakülte mezunlarından lisans veya lisansüstü eğitimi sırasında Satranç dersi aldığını belgelendirenler,
5. En az lise mezunu olanlardan Gençlik ve Spor Bakanlığında veya Türkiye Satranç Federasyonundan en az 1. Kademe Satranç Antrenörlük Belgesini almış olanlar

öğretmen/eğitimci olarak görevlendirilir.

PROGRAMIN AMAÇLARI

Satranç 1. Seviye Orta Düzey Kursunu bitiren bireyin;

1. Satranç oyunu taktik temalarını bilmesi,
2. Temel taktik problemlerini çözebilmesi,
3. İki hamlede matları çözebilmesi,
4. Açılış, oyun ortası, oyun sonu hakkında bilgi sahibi olması,
5. Notasyon kullanarak satranç maçı yapabilmesi,
6. Turnuvalara katılabilecek yeterliliğe sahip olması,
7. Zekâ potansiyellerini tanıması ve geliştirmesi,
8. Problemler karşısında farklı ve özgün stratejiler geliştirmesi,
9. Hızlı ve doğru karar vermesi,
10. Sistematik bir düşünce yapısı geliştirmesi,
11. Çok sayıda kuralı aynı anda değerlendirebilmesi,
12. Analitik düşünce yeteneğinin ve dikkatinin gelişmesi,
13. Zararlı alışkanlıklardan korunması,
14. Spor ahlâkını kavraması

amaçlanmaktadır.

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Satranç dersi öğretim programına dayalı öğretme-öğrenme etkinliklerinin hazırlanması ve uygulanmasında yapılandırmacı öğretme etkinlikleri, çok boyutlu zekâ kuramı, etkin öğrenme, iş birliğine dayalı öğrenme gibi unsurlar dikkate alınmıştır. Öğretim programı “başlangıç”, “orta düzey” ve “ileri düzey” olmak üzere, üç temel düzeyde bilgi ve becerileri içermektedir. Bu kurs programı “1.Seviye Orta Düzeyini” kapsamaktadır.

1. Kursun işlenmesinde bölge, çevre, saha, malzeme, ilgi, ihtiyaç ve öğrenme ortamının durumu dikkate alınmalıdır.
2. Başlıklara ayrılacak süreler ve başlıkların işleniş sırası; kursiyer seviyesine, ortam ve olanaklara, çevre etkenlerine göre belirlenebilir.
3. Soyut kavramların (tahtanın geometrisi, taşların özellikleri ve hareketleri vb.) aktarılırken, her dersin sonunda uygulamalı etkinlikler yaptırılmalıdır.
4. Kursiyerlerin sportif ve kültürel alanlarda iletişim düzeyini geliştirmesi, yazılı ve görsel kaynakları belirleyerek bunlara ulaşabilmesi, kazanımlarını günlük yaşantılarında kullanmasına olanak sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir.
5. Örnek pozisyonlar, sınıf ortamında gösterilerek sergilenen performans ve kullanılan teknikler hakkında sınıfta konuşma ortamı oluşturulmalıdır.
6. Kurs esnasında her türlü sağlık tedbiri alınmalı ve yeterli araç gereç bulundurulmalıdır.
7. Programın amaçları ve içeriği yoluyla bu programa katılan bireylere saygı, sevgi, kurallara uyma, sorumluluk, yardımseverlik, alçak gönüllülük, güven, çalışkanlık ve sabır başta olmak üzere temel değerlerin kazandırılması ve geliştirilmesi hedeflenmiştir.
8. Program yaygın eğitim kurumlarında veya kurumlarca uygun görülen diğer yerlerde uygulanır.
9. Program uygulanırken kaynak ders kitaplarının bulunmaması durumunda öğretmen/öğretici tarafından hazırlanan ders notlarından yararlanılabilir.

PROGRAMIN KREDİSİ

Genel kurs programlarında kredilendirilme yapılmamaktadır.

PROGRAMIN SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Kurs programının süresi toplam 80 ders saatidir.

Konular	Süre (Ders Saati)
BAŞLANGIÇ DÜZEYİ GENEL TEKRARI	5
TEMEL TAKTİK TEMALAR	18
TİPİK MATLAR VE FEDA YAPMAK	20
AÇILIŞ İLKELERİ	10
OYUN ORTASI	10
PİYON OYUN SONU	10
TURNUVA KURALLARI VE TURNUVA KATILIMI	6
SPOR AHLAKI	1
TOPLAM	80

İÇERİK

1. BAŞLANGIÇ DÜZEYİ GENEL TEKRARI

- 1.1. Satrancı Tanıyalım
- 1.2. Taşların Hareketleri
- 1.3. Saldırı ve Savunma
- 1.4. Temel Matlar
- 1.5. Notasyon

2. TEMEL TAKTİK TEMALAR

- 2.1. Saldırının Hedefleri
- 2.2. Çift Yönlü Saldırı
- 2.3. Açmaz
- 2.4. İşinsal Saldırı
- 2.5. Açarak Saldırı
- 2.6. Açarak Şah Çekmek
- 2.7. Çifte Şah Çekmek
- 2.8. Taktiklere Karşı Savunma

3. TİPİK MATLAR VE FEDA YAPMAK

- 3.1. Anastasia's Matı
- 3.2. Eksik "f" Piyonu Matları
- 3.3. Arap Matı
- 3.4. Boğmaca Matı
- 3.5. At ve Fil ile Matlar
- 3.6. Boden's Matı
- 3.7. Açık "h" Hattı Matı
- 3.8. Legal Matı
- 3.9. Morph's Matı
- 3.10. Vezir ve Fil Matları
- 3.11. Son Sıra Matı
- 3.12. Piyon Matları
- 3.13. Açarak Şah Çekme ile Matlar
- 3.14. Çifte Şah Çekerek Matlar

- 3.15. Mata Karşı Savunma
- 3.16. Çoban Matı ve Savunması

4. AÇILIŞ İLKELERİ

- 4.1. Merkez, Gelişim, Şah Güvenliği
- 4.2. Klasik Maç Örnekleri

5. OYUN ORTASI

- 5.1. Piyon Yapıları
  - 5.1.1. Geçer Piyon
  - 5.1.2. İzole Piyon
  - 5.1.3. Bağlı Piyonlar
  - 5.1.4. Geri Kalmış Piyon
  - 5.1.5. Bingeç Piyon
  - 5.1.6. Askıda Piyon
  - 5.1.7. Piyon Çokluğu
  - 5.1.8. Zayıf Kareler
  - 5.1.9. Açık Hatlar
  - 5.1.10. Açık Çaprazlar
- 5.2. Taşların Konumu
  - 5.2.1. Kötü Konumdaki Taşlar
  - 5.2.2. İyi Konumdaki Taşlar
  - 5.2.3. Taşların İş Birliği
- 5.3. Konum Değerlendirme
  - 5.3.1. Zayıflıkları Bulmak
  - 5.3.2. Plan Kurmak

6. PİYON OYUN SONU

- 6.1. Geçer Piyon
  - 6.1. Geçer Piyon
  - 6.1.1. Uzak Geçer
  - 6.1.2. Bağlı Geçer
  - 6.1.3. Geçer Piyon Elde Etmek
- 6.2. Piyon Karesi
- 6.3. Anahtar Kareler

6.4. Opozisyon

6.4.1. Yakın Opozisyon

6.4.2. Uzak Opozisyon

6.4.3. Çapraz Opozisyon

6.4.4. Yandan Opozisyon

6.5. Piyon Terfisi

6.6. Köşe Piyonu

6.7. Oyun Sonunda Şahın Görevi

6.8. Oyun Sonunda Zayıflıklara Hücum

6.9. Oyun Sonunda Savunma

7. TURNUVA KURALLARI VE TURNUVA KATILIMI

8.SPOR AHLAKI

8.1. Sportmenlik (Fair Play)

8.1.1. Hoşgörü

8.1.2. Tarafsızlık

8.1.3. Adalet

8.1.4. Dürüstlük

8.1.5. Kurallara Uyma

8.1.6. Saygı

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

Değerlendirme, “Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği” esaslarına göre yapılmalıdır.

1. Kurslarda başarı, programın özelliğine göre ders öğretmeni tarafından değerlendirilir.
2. Değerlendirme; yazılı, uygulamalı sınavlar veya varsa ödev ya da projelere göre yapılır. Birden fazla sınav şekli ile sınavı yapılan kursun puanı, bu sınavların aritmetik ortalaması ile belirlenir. Bu puan kursun başarı puanı olarak değerlendirilir.
3. Kursiyerlerin kendi kendine yaptıkları tüm öğrenme faaliyetleri de değerlendirme kapsamına alınabilir.
4. Programların özelliğine göre sınavlar ve başarı değerlendirmesi bilişim teknolojisi kullanılarak da yapılabilir.

5. Kursiyerlerin sağlık durumları veya bedensel engelleri nedeniyle bazı derslerdeki sınavlar, durumlarına uygun sınav yöntemiyle yapılır.
6. Kursiyerlerin kendi kendine yaptığı tüm öğrenme faaliyetleri ile kursiyere kurs sonunda yapılan yazılı, sözlü ve performans dayalı (uygulamalı) tüm sınavlar 100 puan üzerinden değerlendirilir.

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ

Programın uygulama sürecinde;

1. Ders kitabı olarak Millî Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu materyaller kullanılmalıdır.
2. Kaynak ders kitapları, bireysel öğrenme materyalleri, kaynak ders kitaplarının bulunmaması durumunda öğretmen/öğretici tarafından hazırlanan ders notları kullanılmalıdır.
3. Yararlanılacak kaynak araç-gereçlerin programın amaçlarını gerçekleştirecek nitelikte öğretim, yöntem ve tekniklerine uygun olması önem taşımaktadır.

Yararlanılacak kaynak araç-gereçler;

- Bilgisayar.
- Projeksiyon.
- Hoparlör.
- Satranç bilgisayar yazılımları.
- Turnuva standardı ya da okul eğitim standardı satranç takımları.
- Satranç kaynak ders ve alıştıırma kitapları.
- Satranç gösterim panosu.
- Yazı tahtası ve diğer görsel materyaller.

Kaynak ders ve alıştıırma kitapları, satranç takımı standartları, bilgisayar yazılımları ve kullanım sunumlarına TSF Eğitim Kurulu resmi internet sayfası olan <http://www.tsf.org.tr/egitim-kurulu> adresinden ulaşılabilir.

BELGELENDİRME

Kursu başarı ile tamamlayanlara, "Kurs Bitirme Belgesi" düzenlenir.